

משולחן לדעת

גליון 93

פרשת דברים תש"פ

ת"ב

הלכות לסעודת שבת

הרחקות בשד וזבל – המטבח

במטבח - מקום הכנת המאכלים, נדרשת זהירות והפרדה יתירה בין בשר לחלב, מחמת החששות הרבים הנמצאים שם, וכדלהלן. וישראל קדושים הם ואף במה שמותר מעיקר הדין מוסיפים גדרים והרחקות. ובמיוחד בזמננו שאפשר בקל ובנוחות לסדר הכל ובנוחות בהפרדה מלאה.

אין להשתמש בה לניקוי כלי בשרי.

מגבים ומטליות לניקוי השיש. יש לייחד לכל שיש בנפרד, ויש להקפיד שלא להשתמש בשל השיש השני.

מגבות כלים. יש לייחד מגבות נפרדות וניכרות לכל מין, מחשש שנדבק בהם שיירי מזון ושומן שיעבור למין האחר. גם יתכן שנשפך עליהם ונספג בהם המאכל, ואם יגע בהם במין האחר כשהוא רותח - לפעמים הוא נאסר. וצריך שאלת חכם.

מגבת שנשפך עליה מהמין האחד, יש לכבסה. ואם נשפך עליה מאכל רותח יש לכבסה ברותחים (לפחות 45 מעלות). גם במגבות ידיים יש להזהר שלא לקנח בהם ידיים או דברים שיש בהם שאריות מאכל ושומן. ויש לעורר על כך במיוחד במקומות שמצויים ילדים קטנים.

בדיעבד אם השתמש במגבת בשרית לכלי או מאכל חלבי רותח - אם יש בה רוטב או לחות - יתכן ונאסר, ויעשה שאלת חכם.

וכן **במשטחים ותחתיות שמתחת לסירים,** יש להקפיד לייחד לכל מין בנפרד, מחשש שיזל מהכלי על גבי המשטח.

כפפות להחזקת תבניות וכלים חמים, שלא להשתמש באותה כפפה לחלבי ובשרי.

חומרי בישול ותבלינים - טוב שיהיו נפרדים לצורך שימוש בבשר או חלב. לדוגמה:

בקבוק שמן - טוב לייחד בקבוק לצורך כל מין, מפני החשש שידבק בו מהשארייות ומן השומן שעל הידיים, ושוב אח"כ יגע בו כשמכין מאכלים מהמין השני. וחשש נוסף, אם יצקו מהבקבוק לתוך תבשיל רותח, שהאדים עולים ונבלעים בבקבוק. [ואם אכן הגיעו אדים בשריים **רותחים** אל הבקבוק - נעשה הכלי בשרי, ולפעמים גם המאכל שבתוכו. ואם לא היו האדים רותחים - יש להקל בזה בדיעבד].

ועל כל פנים יזהר ליצוק לתוך התבשילים מתוך כוס וכדומה.

תבלינים. קופסאות תבלינים ואבקת מרק וכדומה - גם בהם צריך זהירות משימוש משותף לשני המינים מהחששות הנ"ל.

סוכר ומלח. יש לייחד שקית או מיכל של סוכר ומלח נפרדים לבשר ולחלב, מכיון שהיד ממשמשת בהם. ולפעמים אף יש חשש שיגע ביד במאכל עצמו.

חומרי וכלי ניקוי:

סקוטש, ננס וכדומה לניקוי כלים - יש לייחד לכל מין בנפרד, כיון שנדבקים בו שיירי מאכל ושומן. כמו כן ראוי שגם מיכל חומר הניקוי יהי נפרד לכל מין. וכן מברשת לניקוי בקבוק תינוק,

דעת קדושים

אכילת המלאכים אצל אברהם על פי הלכה

דמוזים על פי מאמרו המודרש בענין אכילת המלאכים אצל אברהם אבינו בשר בחלב

כנ"ל, וכן לשון הפסוק בהמשך 'כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל', הכוונה כי תיכף אחר אמירת מצות איסור בשר בחלב אמר לו הקב"ה שיכתוב את הדברים האלה, 'כי על פי הדברים האלה' שצויתי לכם על בשר בחלב בתורה והמלאכים עברו על מצוה זו נצחתם בזה את המלאכים וקבלתם את התורה, וזהו 'כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית'.

באין מליץ יושר - נגד המלאכים ליתן התורה לתחתונים, תגיד ליעקב דבר חק - איסור בשר בחלב

הרה"ק רבי ישראל ממודז'ץ זי"ע (דברי ישראל, רמזי כללי אורייתא, אות ב) מרמז את דברי המדרש הנ"ל בפיסקא מתפילת הימים הנוראים "באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חק ומשפט", שהכוונה "באין מליץ יושר מול מגיד פשע" - שאין שום משיב תשובה נגד טענת המלאכים תנה הודך על השמים ולא ליתן התורה לתחתונים, "תגיד ליעקב דבר חק" - היינו איסור בשר בחלב, שהמלאכים אכלו בשר בחלב אצל אברהם אבינו, ומנגד אפילו תינוק מישראל אינו אוכל.

כאשר עלה משה למרום לקבל את הלוחות השניות - מבואר במדרש שוחר טוב (מזמור ח) - שאמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם, והלא אתמול עברו עליה, שכתבת בה (שמות כ ג) 'לא יהיה לך אלהים אחרים'. אמר להם הקב"ה: בכל שעה קטיגטין ביני ובין ישראל, והלא אתם כשירדתם אצל אברהם אכלתם בשר בחלב, שנאמר (בראשית יח ח) 'ויקח חמאה וחלב ובן הבקר', ותינוק שלהם כשהוא בא מבית רבו ואמו נותנת לו פת ובשר וגבינה, והוא אומר לה היום למדני רבי 'לא תבשל גדי בחלב אמו' (שמות לד כו), לא מצאו לו מענה, באותה שעה אמר הקב"ה למשה 'כתב לך את הדברים האלה' עד שאין להם מענה ותשובה.

על פי הדברים האלה - מצות איסור בשר בחלב - כרתי אתך ברית וקבלתם התורה

על פי דברי המדרש שוחר טוב אלו מבאר הרה"ק רבי דוד מדינוב זי"ע בספרו צמח דוד (פר' כי תשא ד"ה לא) את סמיכות מצות בשר בחלב 'לא תבשל גדי בחלב אמו' למצות כתיבת התורה 'ויאמר ה' אל משה כתב לך את הדברים האלה', כי בזכות מצוה זו ניתנה לנו התורה

לדעת את המעשה

שאלות מבית ההוראה

בין גברא לגברא

ונפרד ממנו שולף ר' דוד את חבילת הציפס ומניחו על השולחן, באומרו "הנה בהשגחה פרטית נשלח לנו מאכל זה שיוכל לשמש כהיכר, ונוסף למעליותא יוכל לשמש מאכל זה גם כתוספת לכבוד ראש חודש".

ר' יונתן נזעק מיד: "ר' דוד, הינך סותר את עצמך, שהרי אם נאכל מהציפס שוב לא נוכל להשתמש בו כהיכר לאחר שנעשה מצרכי הסעודה".

"אל תתמה ר' יונתן" אומר לו ר' דוד "עיין היטב ברמ"א שכתב שכלי שאין דרכו להיות על השולחן הוי היכר אף אם שותים ממנו, הרי שאף דבר שמשמש בו יכול לשמש כהיכר - אם אין דרכו להיות תמיד על השולחן".

"נראה לי" אומר ר' יונתן " שיש מקום לחלק בין כלי שמשמשים בו זמן מועט לבין מאכל שנאכל לגמרי ולא יוכל לשמש כהיכר אף אם נשאיר חלק ממנו על השולחן".

ר' דוד ור' יונתן ידידים בלב ונפש, יחד יושבים הם בפניה הצפונית - מזרחית בביהמ"ד, שוקדים על תלמודם שעות על גבי שעות, ומתנצחים בפלפולי דאורייתא. גם בשעות הצהריים מסבים הם יחד לסעודה, כשכל אחד נוטל פתו

בידו ומתיישבים בצוותא ללבן דברים העומדים ברומו של עולם ולשוח באמרי קודש וסיפורי צדיקים.

בצהרי אחד הימים בעת מתכוננים הם לסעודה מבחינים הם שהפעם לא יוכלו לאכול ביחד, שכן זה סעודתו מתוקנת ממאכלי בשר, וזה סעודתו מוכנה לו

ממאכלי חלב. אי לכך תרים הם אחר חפץ שימש כהיכר ביניהם ויתיר להם את ישיבתם בצוותא.

בנו של ר' דוד שחלף שם עם שובו מלימודיו בת"ת שהסתיימו מוקדם לרגל ראש חודש, נכנס לביהמ"ד ומעניק לאביו חבילת ציפס שחילק היום לרגל יום הולדתו, לאחר שר' דוד בירכו נרגשות

אם יש בידך ראייה או הוכחה האם מאכל שאין דרכו להיות על השולחן יוכל לשמש כהיכר אם אוכלים ממנו פנה למערכת 'לדעת' בפקס: 077-318-1312.

מליצה דעת

חידה

יהודי בא לבית החוראה עם לחמניה ומספר לדב שכך וכך היה מעשה, מסמן לו הרב נקודה באחד מצדדי הלחמניה ואומר לו: אם תתחיל לאכול מצד זה – תוכל לאכול את כל הלחמניה, ואם תתחיל לאכול מהצד השני – תוכל לאכול רק את הציה'.

היתכן?

(נ.ב. מעקר הדין)

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה על כלי נאה לשולחן השבת

פתרונות ניתן להקליט בקו לדעת (0747962391) שלוחה 7 עד יום שני בערב

פתרון החידה משבוע שעבר: היתכן שאסור לאדם לאכול בין בשר ובין חלב מבלי

שיקדים אחד מהם?

- היושב בשולחן עם שני אנשים שאין מכירים זה את זה, ואחד מהם אוכל חלב ואחד אוכל בשר, והוא מכיר את שניהם - הרי הוא אסור באכילת הבשר והחלב, מפני שמכיר את שני האוכלים.
- וכן באדם אחד שבשר בחלב נמצאים על שולחנו, ואין היכר על השולחן - אסור לאכול בין מן הבשר ובין מן החלב.
- תשובה נוספת שהגיעה לשולחן המערכת ע"י אחד מאברכי הקהילה: אכל דגים ולא קינח פיו - אסור באכילת בשר, וכן באכילת מאכלי חלב - לדעת האוסרים חלב ודגים.

הזוכה בהגרלה: הרב יעקב שובקס הי"ו - מודיעין עילית

לפרטי התכנית
ולקבלת חוברת
לימודים, וכן
לתגובות
והערות ניתן
לפנות לפקס:
077-318-1312

שאלה לילד יניק וחכים

(מתוך ההלכות לסעודת שבת)

במה צריך להזהר בעת
ניגוב במגבת?

תשובות ניתן להקליט בקו לדעת שלוחה 7
(השאיר שם) הגרלה תתקיים בין המשיבים